

НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ «ЗДОРОВ'Я 2020: УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР» В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Вищий Державний навчальний заклад України

«Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава)

Робота є фрагментом науково-дослідної теми: «Наукове обґрунтування технологій управління і організації різних видів медичної, в тому числі стоматологічної, допомоги дорослому та дитячому населенню в період реформування системи охорони здоров'я», № держ. реєстрації 0113U0044778.

Вступ. Державними органами України, що опікуються медичною галуззю, протягом останніх десятиліть розроблялися численні державні цільові та загальнодержавні програми з удосконалення роботи цієї сфери. З часом виникла нагальна потреба щодо об'єднання цих заходів з метою створення такої програми, яка була б направлена на формування умов здорового середовища, профілактику захворювань і виховання у населення відповідального ставлення до свого здоров'я [1,2].

У вересні 2011 р. Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй ухвалила історичне рішення – політичну декларацію про профілактику і боротьбу з неінфекційними захворюваннями, такими як діабет, серцево-судинні захворювання, захворювання органів дихання та рак. Ця декларація є визнанням глобальними лідерами руйнівної дії неінфекційних захворювань у всьому світі та необхідності активного протистояння ним [3,4].

Ця нова європейська стратегія «Здоров'я – 2020» покладена в основу програми «Здоров'я – 2020: український вимір», яка на сьогодні розроблена фахівцями України. Основним пріоритетом цієї програми є профілактика захворювань, формування умов здорового середовища, створення умов для збереження та зміцнення здоров'я населення – формування відповідального ставлення кожної людини до особистого здоров'я [5,6].

Мета роботи – визначити шляхи реалізації програми «здоров'я 2020: український вимір» в Полтавській області.

Об'єкт і методи дослідження. У процесі виконання дослідження використані такі методи як кваліметричний, дедуктивного усвідомлення, структурно логічного аналізу з урахуванням принципів системності.

Результати досліджень та їх обговорення. У жовтні 2011 року затверджено Концепцію Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» на 2012-2020 роки, метою якої є подовження

якісного життя населення, здоров'я та добробут громадян України через створення нової системи охорони здоров'я, пріоритет профілактичних заходів, а не лікування хворих [6].

ВООЗ підтримує українські реформи у системі охорони здоров'я. Реалізація програми «Здоров'я-2020: Український вимір» є важливим напрямком у співпраці зі Всесвітньою організацією охорони здоров'я [1].

У світлі виконання Програми «Здоров'я 2020: український вибір» в Полтавській області були проведені реформи в галузі охорони здоров'я.

На сьогодні у Полтавській області завершено один з етапів структурної перебудови – створення юридично самостійних Центрів первинної медико-санітарної допомоги. Нині в області функціонує 34 Центри первинної медико-санітарної допомоги, що становить 100% від запланованих. Всі центри мають реєстраційне посвідчення та ліцензію МОЗ України на медичну практику. Наразі стоїть питання повного забезпечення лікувально-діагностичним обладнанням, комп'ютерною технікою, транспортом, бо сучасний стан їх забезпеченості становить на рівні трохи більшим за 50%. За 2013 рік придбано для Центрів ПМСД 16 автомобілів та 83 одиниці комп'ютерної техніки.

Відбувається збільшення мережі амбулаторій сімейної медицини. на теперішній час є 313, що на 137 (44%) амбулаторій більше, ніж в 2010 р. В сільській місцевості – 234, в міській – 79. Все це проходить з урахуванням мережі медичних закладів та направлення на наближення медичної допомоги до населення.

Забезпеченість амбулаторіями на 10 тис. населення в сільській місцевості загалом в області становить 4,1 (норма – 3,3), в містах – 1,0 (норма -1,0). Але в окремих районах забезпеченість амбулаторіями менша, тому є потреба створення в них амбулаторій. З метою вирішення питання дотримання нормативу забезпеченості амбулаторіями на 10 тис. населення підготовлено листи – клопотання на міських голів та голів райдержадміністрацій вище вказаних територій. Вже надійшли відповіді, в яких надані плани створення амбулаторій в наступні роки.

В Програмі наголошується на необхідності підвищення якості кадрового забезпечення та рівня

професійної підготовки фахівців з питань профілактики і раннього виявлення хвороб, діагностики та лікування [2].

Укомплектованість лікарських посад у центрах первинної медико-санітарної допомоги (ЦПМСД) Полтавської області складає 71%. Відповідно до перспективного плану підготовки та перепідготовки лікарів області з фаху «загальна практика – сімейна медицина» на період до 2015 року в області лікарі первинної ланки навчаються на курсах спеціалізації, підвищення кваліфікації та тематичного удосконалення. В районах та містах області дотримуються планів підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників первинної ланки. У 2013 р. пройшли курси спеціалізації з фаху загальна практика – сімейна медицина 16 лікарів, підвищення кваліфікації – 77 та тематичного удосконалення – 32 лікаря. На даний час проходять перепідготовку з фаху загальна практика – сімейна медицина 20 лікарів. На курсах спеціалізації з фаху загальна практика – сімейна медицина навчалась 71 медична сестра.

Були проведені навчання лікарів-акушерів-гинекологів та лікарів-педіатрів-неонатологів перинатальних центрів третього рівня перинатальної допомоги згідно запитів програми в містах Дніпропетровську та Житомирі. В рамках українсько-німецької програми в м. Полтаві проходив навчальний семінар з 10 по 14 червня 2013 року.

Крім того, дана програма має міжгалузевий характер, і її реалізація буде здійснюватися на міжгалузевій основі, що припускає участь всіх причетних секторів, включаючи промисловість, сільське господарство, транспорт, енергетику, будівництво, освіту та ін. [3]

На Полтавщині повсякчас підвищується рівень мотивації праці, поліпшення соціально-побутового рівня молодих спеціалістів медпрацівників, заохочення їх до творчої праці, підвищення поваги і авторитету до медичної професії. Питання соціально-економічного розвитку сільських територій Полтавської області знаходяться на постійному особистому контролі у голови облдержадміністрації. За ініціативи Департаменту охорони здоров'я в 2012 році на переважній більшості територій Полтавської області рішеннями районних рад прийняті та затверджені місцеві Програми соціальної підтримки медичних працівників.

Програма наголошує на проведенні сучасних інноваційних наукових розробок з обов'язковим створенням ефективної системи впровадження їх результатів у практику охорони здоров'я [4].

В лютому 2013 року проведено спільну розширену колегію Департаменту охорони здоров'я, Вченої ради ВДНЗУ «УМСА» та головного управління Державної санітарно – епідеміологічної служби України в Полтавській області, до роботи якої долучено голову облдержадміністрації та всіх голів районних державних адміністрацій. Стратегічними напрямками, визначеними колегією, стали першочергове придбання за кошти місцевих бюджетів житла для молодих спеціалістів медиків, що працюють в сільській

місцевості (не менше як 2-х квартир від району), та придбання автотранспорту для системи екстреної медичної допомоги (1-2 одиниці на район).

Програма радить розробляти стратегії з питань формування усвідомленого та відповідального ставлення населення до власного здоров'я та особистої безпеки. До формування у суспільстві свідомого ставлення до власного здоров'я, усвідомлення необхідності його збереження та створення умов для здорового способу життя мають бути залучені всі члени суспільства і проведені усі можливі заходи [5].

В області медичними працівниками сумісно з органами місцевого самоврядування міст та районів постійно ведеться інформаційний супровід діяльності галузі охорони здоров'я, зокрема зустрічі з населенням і роз'яснювальна робота, а також висвітлення в обласних і районних засобах масової інформації заходів та шляхів реформування медичного обслуговування. Так, станом на грудень 2013 р. щодо розгляду питань організації надання медичної допомоги було здійснено 678 виступів по радіо, 998 – по телебаченню, надруковано 1277 статей в місцевих та обласних періодичних виданнях, проведено 213 семінарів, 538 зустрічей з населенням, 17 громадських обговорень, 32 «круглих столів» і прес-конференцій, 7 соціологічних досліджень, 2 прес-тури, 1 ток-шоу та розміщено 935 повідомлень на Інтернет-сайтах.

Нова європейська політика «Здоров'я-2020» орієнтує країни Європейського регіону ВООЗ на конкретні дії у відповідь на нові виклики і загрози громадському здоров'ю шляхом створення та реалізації гнучкої інноваційної політики, яка забезпечує зниження системних ризиків інфекційних і хронічних неінфекційних захворювань, поліпшення здоров'я населення [2].

На засіданнях Департаменту охорони здоров'я області за участю обласних вузьких фахівців та адміністрацій лікарень вторинного рівня розглянуто питання ресурсного забезпечення та перспективного розвитку підпорядкованих медичних закладів. Проведено аудит стану надання вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги, інвентаризацію високовартісного обладнання закладів, що надають вторинну (спеціалізовану) та третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу. Кожним медичним закладом вторинного рівня підготовлено перспективні плани розвитку, які надіслано до МОЗ України.

До МОЗ України направлено попередні карти-схеми створення на території області госпітальних округів та лікарень інтенсивного лікування. На сьогодні фахівцями Департаменту охорони здоров'я дані схеми коригуються та удосконалюються відповідно до нових матеріалів та рекомендацій МОЗ України.

Висновок. Таким чином, в Полтавській області реалізуються основні напрямки Програми «Здоров'я 2020: Український вимір» через:

- реформування галузі шляхом розмежування первинної та вторинної медичної допомоги,

---

створення центрів первинної медичної допомоги та госпітальних округів,

- підвищення якості кадрового забезпечення та рівня професійної підготовки фахівців з питань профілактики і раннього виявлення хвороб, діагностики та лікування,

- підвищення рівня мотивації праці, поліпшення соціально-побутового рівня молодих спеціалістів медпрацівників,

- розробку стратегії з питань формування усвідомленого та відповідального ставлення населення до власного здоров'я та особистої безпеки.

Література

1. Державна міжгалузева програма збереження здоров'я нації. Редакція журналу «Український медичний часопис» за матеріалами www.moz.gov.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.umj.com.ua/article/19404/zdorov-ya-2020-ukrainskij-vimir-zdorov-ya-ta-dobrobut-gromadyan-ukrain>.
2. До реалізації Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020 – Український вимір» долучаться швейцарці. Прес-служба міністерства охорони здоров'я. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=246210136.
3. Закон України Про затвердження Загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020: український вимір». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/Pro_20120316_1.
4. «Здоров'я-2020: український вимір» – здоров'я та добробут громадян України. Редакція журналу «Український медичний часопис» за матеріалами www.moz.gov.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.umj.com.ua/article/19404/zdorov-ya-2020-ukrainskij-vimir-zdorov-ya-ta-dobrobut-gromadyan-ukraini>.
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір», Концепція від 31. 10. 2011 № 1164. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1164-2011-%D1%80>.
6. Фонд народонаселення ООН надаватиме допомогу Україні в напрямку поліпшення репродуктивного здоров'я населення. Редакція журналу «Український медичний часопис» за матеріалами: www.moz.gov.ua, www.un.org.ua [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.umj.com.ua/article/19404/zdorov-ya-2020-ukrainskij-vimir-zdorov-ya-ta-dobrobut-gromadyan-ukraini>.

УДК 614. 1(477)

НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ «ЗДОРОВ'Я 2020: УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР» В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Ждан В. М., Голованова І. А., Лисак В. П., Ксьонз І. В.

Резюме. Проведений аналіз програми «Здоров'я 2020: український вимір» в Полтавській області, показав, що її реалізація відбувається через реформування галузі шляхом розмежування первинної та вторинної медичної допомоги, створення центрів первинної медичної допомоги та госпітальних округів, підвищення якості кадрового забезпечення та рівня професійної підготовки фахівців з питань профілактики і раннього виявлення хвороб, діагностики та лікування, підвищення рівня мотивації праці, поліпшення соціально-побутового рівня молодих спеціалістів медпрацівників, розробку стратегії з питань формування усвідомленого та відповідального ставлення населення до власного здоров'я та особистої безпеки.

Ключові слова: здоров'я, реформування, кадрове забезпечення, мотивація праці.

УДК 614. 1 (477)

НАПРАВЛЕНИЯ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ «ЗДОРОВЬЕ 2020: УКРАИНСКОЕ ИЗМЕРЕНИЕ» В ПОЛТАВСКОЙ ОБЛАСТИ

Ждан В. Н., Голованова И. А., Лысак В. П., Ксенз И. В.

Резюме. Проведенный анализ программы «Здоровье 2020: украинское измерение» в Полтавской области показал, что ее реализация происходит через реформирование отрасли путем разграничения первичной и вторичной медицинской помощи, создание центров первичной медицинской помощи и госпитальных округов, повышение качества кадрового обеспечения и уровня профессиональной подготовки специалистов по вопросам профилактики и раннего выявления заболеваний, диагностики и лечения, повышение уровня мотивации труда, улучшения социально-бытового уровня молодых специалистов медработников, разработку стратегии по вопросам формирования осознанного и ответственного отношения населения к собственному здоровью и личной безопасности.

Ключевые слова: здоровье, реформирование, кадровое обеспечение, мотивация труда.

UDC 614. 1(477)

Guidelines for Implementation of the Program: “Health 2020: Ukrainian Dimension” in Poltava Region Zhdan V. M., Golovanova I. A., Lysak V. P., Ksyonz I. V.

Abstract. The analysis concerning implementation of the program: “Health 2020: Ukrainian Dimension” has been carried out in Poltava region.

In the framework of implementation of the “Health 2020: Ukrainian Dimension” program in Poltava region the reforms in the field of health protection have been performed.

Nowadays in Poltava region one of the stages of structural reorganization has been finished, i. e., organization of legally independent Centers of Primary Health Care. Overall provision with outpatient clinics per 10 thousand rural population in Poltava region is 4,1 (normal rate constitutes 3,3), and 1,0 (normal rate constitutes 1,0) for urban residents. The Program lays the stress on the importance to increase the quality of staffing and level of professional training of the personnel as for prevention and early detection of diseases, diagnostics and treatment.

Staffing with physician's positions in the Centers of Primary Health Care is 71% in Poltava region. In compliance with perspective plan of training and retraining of physicians, employed in the region, on the specialty "general practice – family medicine" on the period to 2015, regional physicians of the primary health care are being educated at the specialization courses, refresher courses and institutes of advanced medical studies. The program stresses on the conducting of state-of-the-art innovative scientific researches with mandatory development of effective system of implementation into system of health protection.

In February, 2013 the joint enlarged board of Department of Public Health, Academic Council of HSEEU "UMSA" and Chief Directorate of Sanitary-Hygienic Service of Ukraine in Poltava region was conducted, involving the Head of the Regional Administration and all Heads of District State Administrations. The Program recommends developing strategies related to formation in population conscious and commitment attitude to their own health and personal security. Regional medical personnel in association with local bodies of cities and districts is constantly informing citizens about activities, carrying out in the field of health protection, particularly, the New European Policy "Health 2020" orients the countries of the WHO European region to the concrete activities in response of new challenges and threats for public health by means of development and implementation of flexible innovative policy which provides with reduction of system risks of non-infectious disease and improvement of population's health. During the meetings conducted at the Department of Health Protection of the region with the participation of regional HEIs' experts and secondary hospital administration boards, the issues of resource provision and perspective development of subordinate medical facilities have been discussed. Auditing of the state of provision with secondary (specialized) and tertiary (expert) medical aid, inventory of expensive equipment of facilities, providing with secondary (specialized) and tertiary (expert) medical aid has been made. Each secondary medical facility has prepared perspective plans of development, which were sent to Ministry of Public Health of Ukraine.

Thus, in Poltava region the main guidelines of the Program: "Health 2020: Ukrainian Dimension" are implementing.

Key words: health, reformation, staffing, labor motivation.

Рецензент – проф. Катрушов О. В.

Стаття надійшла 18. 04. 2014 р.